

MEDIACIN

Nr 18/15 3 dec

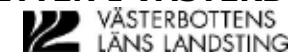
Narkotikaklassade läkemedel hos omkomna bilförare

I en studie från Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, ingick 1 143 förare som omkommit i direkt samband med en trafikolycka 2005–2013. Hos 30 procent av förarna påvisades alkohol och/eller narkotikaklassade läkemedel och/eller narkotika.

Narkotikaklassade läkemedel delades upp i lugnande medel, smärtstillande opioider och sömnmedel. Diazepam var den vanligaste substansen och fanns hos 33 av förarna, följt av tramadol (16 förare), zopiklon (16 förare), alprazolam (14 förare), kodein (11 förare), oxazepam (10 förare) och zolpidem (8 förare). Diazepam har mycket lång halveringstid jämfört med de övriga substanserna. I rapporten finns också en sammanställning av icke narkotikaklassade läkemedel som återfunnits hos förarna, men dessa läkemedel antogs inte påverka körförmågan.

Smärtstillande opioider (till exempel tramadol och kodein) förekom i samma utsträckning hos både de som endast intagit läkemedel och hos de som kombinerat läkemedel och narkotika. Lugnande medel (exempelvis diazepam, alprazolam och oxazepam) förekom i större utsträckning hos de som också hade tagit narkotika. Det var mycket ovanligt att sömnmedel (zopiklon och zolpidem) hade kombinerats med narkotika.

MEDICINSKT MAGASIN UTGIVET AV LÄKEMEDELSKOMMITTÉN I VÄSTERBOTTEN

Utkommer varannan vecka. Sökväg: vll.se och [linda /Vård /Läkemedel/](mailto:linda@vll.se)

REDAKTION: Läkemedelskommitténs kansli
ANSVARIG UTGIVARE: Bertil Ekstedt
REDAKTÖR: Magdalena Pettersson 090-785 31 96
Nästa nummer utkommer torsdag 17 december med
calendarieuppgifter för veckorna 2 till 4 2016

Bidrag ska vara redaktionen tillhanda senast måndag 14 december kl 12.00 till magdalena.pettersson@vll.se eller fax: 090-12 04 30 Postadress: Magdalena Pettersson, Läkemedelscentrum, NUS, 901 85 Umeå

Vanligaste narkotika var amfetamin och metamfetamin, som fanns hos 48 förare samt tetrahydrocannabinol (28 förare). Det är sedan tidigare känt att amfetamin är den enskilda drog, förutom alkohol, som är mest riskfylld ur ett trafiksäkerhetsperspektiv. Enligt en undersökning av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, från 2012 svarade 2,5 procent i åldersintervallet 17–84 år att de använt cannabis senaste året. Amfetamin hade använts av 0,6 procent.

Alkohol fanns hos 22 procent av förarna, narkotikaklassade läkemedel hos 8 procent och narkotika hos 6 procent. Hos 5 procent av förarna fanns en kombination av två eller flera av de nämnda grupperna. I rapporten exkluderades personer där uppgifter om förekomst av alkohol, läkemedel eller narkotika saknades. Förare som omkommit minst tolv timmar efter olyckan exkluderades också.

Ökade läkemedelsbeslag

Enligt en CAN-rapport från 2013 om läkemedel i missbruksmiljöer är den illegala användningen av narkotikaklassade läkemedel ungefär lika stor som för centralstimulantia. I rapporten anges också att de läkemedelssubstanser som oftast används illegalt är, enligt bedömningar från polisen, alprazolam, klonazepam och diazepam bland lugnande medel samt tramadol och buprenorfin bland opioider. Antalet beslag av narkotikaklassade läkemedel har ökat kraftigt sedan år 2000, passerade år 2007 amfetaminbeslagen,

och är nu näst vanligast efter cannabis. År 2012 beslagtogs 1,5 miljoner tabletter av tull och polis.

Vanligaste narkotikaklassade läkemedel på recept, som expedierats till mer än 20 patienter per 1 000 invånare år 2014, enligt Socialstyrelsens statistikdatabas för läkemedel var bland lugnande medel oxazepam, bland opioider kodein (i kombinationer), oxikodon och tramadol samt bland sömnmedel zopiklon och zolpidem.

– Enligt vår erfarenhet har en stor andel av de som kör påverkade av narkotikaklassade läkemedel inte recept på läkemedlet i fråga, säger Fredrik Kugelberg, toxikolog och docent vid Rättsmedicinalverket i Linköping.

Dålig kunskap om läkemedel i trafiken

Andelen av de som omkommit i trafiken som haft alkohol i kroppen har legat stabilt på drygt 20 procent sedan 2003. Motsvarande andel som haft narkotika i kroppen har legat på cirka 7 procent, medan andelen med narkotikaklassade läkemedel inte studerats så ingående. När det gäller förarpopulationen generellt är kunskapen om hur många som kör med narkotika eller narkotikaklassade läkemedel i kroppen mycket bristfällig.

Data till VTI-studien kommer från Trafikverkets databas som innehåller resultaten från utredningar av

CALENDARIUM

MEDICORUM BOTNIAE OCCIDENTALIS

Calendarium tar upp t.ex. föreläsningar, kurser, disputationer och andra evenemang av medicinskt intresse i hela Västerbotten – bidrag mottages tacksamt!

När inte annat anges är platsen NUS

alla dödsolyckor i vägtrafiken sedan 1997. Här finns bland annat information om förekomst av alkohol, läkemedel och narkotika hos de omkomna trafikanterna baserat på rättskemiska analyser från avdelningen för Rättskemi vid Rättsmedicinalverket.

Elin Jerremalm

Källa

1. Forsman Å. Alkohol, droger och läkemedel hos omkomna personbilsförare – År 2005–2013. Statens väg- och transportforskningsinstitut, [VTI notat 11 2015](#)
2. Guttormsson, U. Läkemedel i missbruksmiljöer. Situationen 2012 enligt rapportörer vid länspolismyndigheterna. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, [CAN rapport 138 2013](#)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.
[Frågor och svar om narkotika](#)

Artikel från www.janusinfo.se, publicerad 2015-05-12, Stockholms läns läkemedelskommitté

Lugnande medel

diazepam – Stesolid
alprazolam – Xanor
oxazepam – Sobril
klonazepam – Iktorivil

Smärtstillande opioider

tramadol – Tradolan, Nobligan
kodein – Citodon, Treo comp
oxikodon – Oxycontin, Oxynorm

Sömnmedel

zopiklon – Imovane
zolpidem – Stilnoct

Medel vid opioidberoende

buprenorfin – Subutex

Norrländska Läkemedelsdagarna 2016

9-10 februari

Årets teman:

Kol

Lågt blodsocker till varje pris?

Jobbigt eller farligt inom urologi

Att sova eller inte sova

Parallella seminarier: Handlar dina patienter sina läkemedel på rätt sätt? Osteoporos - När ska man börja och sluta behandla? Tidig upptäckt av symtomgivande cancer, Kort om standardiserade vårdförlopp, Läkemedel och äldre - Vad är evidensbaserat?

Det finns inga gratisluncher

[Länk till program och anmälan](#)

Anmäl senast 20 januari 2016

v 50-51

Kommande utbildning - Pascal/Apodos

Projektet Säker Dos i Västerbotten arbetar just nu med att ta fram rutiner för hanteringen av Pascal/Apodos i Västerbotten. I december blir det utbildning om dessa samt om nyheter i Pascal och även repetition av viktiga moment i hanteringen där det kan bli fel - se kalendarium på LINDA. Inbjudan till utbildning för kommunerna är utskickad till samtliga MAS:ar.

För läkare och lokalt systemansvariga NCS Cross

Tisdag 8 december 09.00-12.00 eller 13.00 – 16.00

Onsdag 9 december 09.00 – 12.00 eller 13.00 – 16.00

För kommunala sjuksköterskor

Tisdag 10 december 09.00 – 12.00 eller 13.00 -16.00

För sjuksköterskor och distriktssköterskor i VLL

Tisdag 15 december 09.00 – 10.30 eller 11.00 – 12.30

För samtliga tillfällen finns lokaler bokade i Lycksele, Skellefteå och Umeå för dem som vill delta på plats. Det är sedan fritt att från egen videokonferenslokal koppla upp sig för att delta.